

УДК 351.74+342.922

DOI: <https://doi.org/10.32631/v.2021.3.09>

Олена В'ячеславівна Джафарова,

*доктор юридичних наук, професор,
Харківський національний університет внутрішніх справ,
кафедра поліцейської діяльності
та публічного адміністрування (професор);*
 <https://orcid.org/0000-0003-4201-0218>,
e-mail: olenadzhafarova@gmail.com;

Олександр Григорович Князюк,

Головний сервісний центр МВС (начальник)

**СУЧАСНИЙ ПОГЛЯД НА ІНФОРМАЦІЙНІ ПОСЛУГИ СЕРВІСНИХ
ЦЕНТРІВ МВС УКРАЇНИ**

Досліджено процедури реалізації інформаційних послуг сервісними центрами МВС України. Підкреслено множинність інформаційних послуг і відмінність у процедурах їх надання, що обумовило необхідність класифікації цих процедур з метою виявлення їх принципових особливостей. Виділено специфічні ознаки інформаційних послуг сервісних центрів МВС України. Запропоновано внести зміни до норм чинного законодавства щодо вдосконалення процедури реалізації інформаційних послуг сервісними центрами МВС України.

Ключові слова: адміністративні послуги, інформаційні послуги, процедури, сервісні центри МВС, безпека дорожнього руху, транспортні засоби.

Оригінальна стаття

Постановка проблеми

Епоха діджиталізації обумовила чітке визначення ролі інформації в житті сучасного суспільства. Інформація завжди мала велике значення як для публічної, так і для приватної сфери, але недостатня правова регламентація процедур роботи з нею (накопичення, систематизації, використання тощо) поряд із неефективним і повільним механізмом її поширення призвели до виникнення низки проблем для громадян, пов'язаних з отриманням інформації про процедури певних адміністративних послуг, наприклад таких, як бюрократія чи тривалий термін очікування відповідей на свої звернення. Наразі, навпаки, в центрі уваги держави перебуває питання щодо оптимізації процесів надання різних видів послуг, серед іншого в інформаційній сфері, для чого, зокрема, ведеться систематична робота в напрямі розбудови автоматизованого надання сервісних послуг населенню. Він передбачає створення та зміцнення різноманітних баз даних, впровадження механізму електронних звернень, створення

різних реєстрів і забезпечення доступу до них тощо. Поряд із зазначеними видами діяльності в межах оновлення національної інформаційної сфери є також інші, пов'язані з проведенням глобальної інформатизації населення про послуги та процедури, що надаються органами державної влади та місцевого самоврядування, послуги, що можуть бути отримані в онлайн-режимі, й інформаційно-технічне забезпечення їх процедурного аспекту. Указані процеси є наслідком викликів, що постали перед Україною та всім цивілізованим світом у зв'язку зі стрімким розвитком технологій і усвідомленням цінності інформації.

Примітним є те, що кожен з органів державної влади, який є розпорядником того чи іншого виду інформації, надає останню одноособово та персоналізовано, інакше кажучи, кожен конкретний орган надає певні відомості, які неможливо отримати внаслідок звернення до іншого суб'єкта. Більш того, переважна більшість цих послуг стосується заявника, таким чином фактично унеможливується отримання інформації третьою особою (окрім тих, що представляють інтереси на законних підставах), навіть у інтересах того, кого вона стосується. Зауважимо, що така діяльність має низку переваг, серед яких зменшення навантаження на правоохоронні органи та як наслідок переоцінка кадрового потенціалу, зниження корупційних ризиків у зв'язку з необхідністю термінового отримання тієї чи іншої інформації, унеможливлення затягування процедури надання послуг, підвищення оперативності надання таких послуг і створення зручного способу їх отримання.

Одним із суб'єктів надання адміністративних послуг у правоохоронній сфері є МВС України, а точніше його органи, як-от Національна поліція України, Державна служба України з надзвичайних ситуацій, а також сервісні центри, які поряд із дозвільними та реєстраційними також надають і інформаційні адміністративні послуги.

Стан дослідження проблеми

Варто зауважити, що останнім часом питанням діяльності сервісних центрів МВС України приділяють увагу вчені-адміністративісти, оскільки це пов'язано з новоствореною системою центрів надання публічних послуг громадянам у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху. Водночас доречно вказати на наукові праці вчених, які розглядають окремі аспекти діяльності сервісних центрів МВС України, а саме: А. М. Коптева «Адміністративні послуги сервісних центрів МВС в сфері безпеки дорожнього руху» (2020), Д. М. Ластовича «Адміністративно-правові засади надання поліцейських послуг в Україні» (2016), Є. О. Легези «Концепція публічних послуг: адміністративно-правовий аспект» (2017), О. О. Мозгового «Адміністративно-правові засади діяльності сервісних центрів МВС України»

(2020), А. П. Рибінської «Адміністративно-правове забезпечення діяльності з надання сервісних послуг МВС України» (2019), О. І. Скорова «Адміністративні акти Міністерства внутрішніх справ у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху» (2016) і В. Д. Щербаня «Адміністративно-правові засади публічно-сервісної діяльності органів виконавчої влади» (2017). У зазначених працях акцентується на окремих процедурних питаннях надання публічних послуг сервісними центрами МВС, але поза увагою залишаються процедури надання інформаційних послуг, що і становить предмет нашого дослідження.

Мета і завдання дослідження

Мета статті полягає в дослідженні сучасного стану та перспектив правового регулювання надання інформаційних послуг сервісними центрами МВС України як головного напряму трансформації МВС України на шляху побудови держави, сервісно орієнтованої на задоволення потреб громадян. *Завдання* статті – виокремити основні правові проблеми, які виникають під час реалізації процедури надання інформаційних послуг сервісними центрами МВС України, та шляхи їх розв'язання.

Наукова новизна дослідження

Під час дослідження процедури реалізації інформаційних послуг сервісними центрами МВС України передбачається здійснити класифікацію цих процедур з урахуванням їх принципових особливостей; виокремити специфічні ознаки інформаційних послуг сервісних центрів МВС України, запропонувати внесення змін до норм чинного законодавства щодо вдосконалення процедури реалізації інформаційних послуг сервісними центрами МВС України.

Виклад основного матеріалу

Перш ніж перейти безпосередньо до дослідження процедур інформаційних адміністративних послуг, вважаємо за доцільне визначити їх сутність і значення, насамперед з погляду законодавця. Так, у чинному національному законодавстві закріплено декілька дефініцій поняття «інформаційні послуги»:

1) «послуги національних інформаційних агентств, що надаються власним користувачам» (п. 5 ч. 1 ст. 1 Угоди про обмін матеріалами національних інформаційних агентств держав-учасниць Співдружності Незалежних Держав від 18 вересня 2003 р.¹);

¹ Угода про обмін матеріалами національних інформаційних агентств держав-учасниць Співдружності Незалежних Держав : від 18.09.2003 // База даних (БД) «Законодавство України» / Верховна Рада (ВР) України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/997_863 (дата звернення: 15.09.2021).

2) «дії суб'єктів (власників і володільців) із забезпечення користувачів інформаційними продуктами» (п. 9 ч. 1 ст. 1 Угоди про вільний доступ і порядок обміну відкритою науково-технічною інформацією держав-учасниць СНД від 11 вересня 1998 р.¹);

3) «інформаційне забезпечення мореплавства шляхом передачі на судна гідрометеорологічної інформації, відомостей про зміни в роботі засобів навігаційного оснащення, про зміщення плавучих ЗНО із штатних місць та іншої навігаційно-гідрографічної і гідрологічної інформації, а також інформації про стан руху суден у зоні дії СРПС та про фактори, що ускладнюють плавання» (п. 1.3 Правил плавання і лоцманського проведення суден у північно-західній частині Чорного моря, Бузько-Дніпровсько-лиманському та Херсонському морському каналах, затверджених Наказом Міністерства транспорту та зв'язку України від 1 серпня 2007 р. № 655²);

4) «дії суб'єктів щодо забезпечення споживачів інформаційними продуктами» (ст. 1 Закону України «Про національну програму інформатизації»³).

Наведені визначення з різних боків розкривають зміст інформаційних послуг з урахуванням специфіки тієї сфери, де вони надаються. Разом із тим вони містять окремі складові, які характеризують такі послуги, зокрема визначають суб'єктів правовідносин, що виникають внаслідок надання цих видів послуг; предмет послуги, який становлять певні актуальні відомості, конкретна цінна та достовірна інформація, інформаційні продукти, тобто сукупність оброблених і систематизованих даних, які задовольняють ти чи інші потреби заявників; і процедуру надання цих послуг як сукупність певних дій.

Зрозуміло, що вказані ознаки повною мірою не розкривають змістовну складову поняття «інформаційні послуги», крім того, на їх підставі неможливо виокремити ті послуги, що надаються сервісними центрами МВС України, зокрема через їх універсальність. Тому доцільно звернути увагу на доктринальні розробки у сфері надання

¹ Угода про вільний доступ і порядок обміну відкритою науково-технічною інформацією держав – учасниць СНД : від 11.09.1998 // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/997_889 (дата звернення: 15.09.2021).

² Про затвердження Правил плавання і лоцманського проведення суден у північно-західній частині Чорного моря, Бузько-Дніпровсько-лиманському та Херсонському морському каналах : Наказ М-ва транспорту та зв'язку України від 01.08.2007 № 655 // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1150-07> (дата звернення: 15.09.2021).

³ Про Національну програму інформатизації : Закон України від 04.02.1998 № 74/98-ВР // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/74/98-вр> (дата звернення: 15.09.2021).

інформаційних послуг, зокрема з метою уточнення змісту останніх та окреслення їх специфіки.

Визначення інформаційних послуг використовується в приватних сферах права, цивільному та господарському праві, де поняття «інформаційні послуги» розглядається як: «передача заінтересованій особі відповідного контенту» [1, с. 37]; «зміна стану інформації, яка полягає у зборі відомостей, їх обробці (систематизації, аналізі і т. ін.), а також передача їх замовнику» [2, с. 45]. Ці визначення за своїм змістом корелюють із законодавчою дефініцією інформаційних послуг, яка міститься в Законі України «Про національну програму інформатизації»¹, що дає підстави стверджувати, що обидва тлумачення можна взяти за основу під час конкретизації таких послуг стосовно їх надання спеціальним суб'єктом системи МВС України – сервісними центрами. Водночас слід зазначити, що економічна наука, яка так само займається розбудовою теорії та практики надання інформаційних послуг, не дає їх визначення, пропонуючи їх детальну класифікацію з поділом на такі види: 1) дистанційний доступ до віддалених баз даних; 2) підготовка та надання інформаційних послуг, тобто обробка відомостей, програмне забезпечення цього процесу разом із необхідними інформаційними технологіями, системою і телекомунікаційним зв'язком; 3) надання першоджерела; 4) доступ до відомостей наукового й технічного характеру (наприклад, переклад тексту з іноземної мови на українську та навпаки); 5) випуск інформаційних видань (бібліографічні, оглядові та реферативні) [3, с. 70].

Більш детально правові засади надання інформаційних послуг розкрито в низці монографічних досліджень учених-адміністративістів. Наприклад, К. А. Фуглевич розглядає вказані послуги у контексті здійснення сервісної діяльності органами місцевого самоврядування, акцентуючи увагу на тому, що вони можуть надаватись як конкретній особі, так і невизначеному колу осіб, зокрема під час оновлення інформації на офіційних веб-сайтах центрів надання адміністративних послуг [4, с. 13–14]. Учена також зазначає, що фактично інформаційні послуги, які надаються органами місцевого самоврядування, охоплюють такі: надання інформації у формі витягів і довідок; отримання та накопичення різних відомостей, переважно тих, які надаються громадянами у формі заяв і передбачають внесення змін до чинних баз даних; «3) видача відомостей з документації; 4) видача дублікатів, вкопійювань» [4, с. 17]. Така класифікація відображає багатогранну природу інформаційних послуг, які надаються органами державної влади, що полягає в імовірності виникнення двостороннього зв'язку між суб'єктом надання таких відомостей і

¹ Там само.

споживачем, адже, з одного боку, орган державної влади надає останнім необхідну інформацію, тоді як з іншого, – споживачі водночас є джерелом отримання інформації для таких суб'єктів.

Спираючись на зазначену вище характеристику інформаційних послуг, можна проаналізувати сукупність адміністративних послуг, що надаються сервісними центрами МВС України. Наголосимо, що в науці адміністративного права здійснюються наукові пошуки в цьому напрямі. Зокрема, О. О. Мозговий, досліджуючи адміністративні послуги в діяльності сервісних центрів МВС України, виокремлює серед них такі: «інформаційні послуги (надання доступу до Єдиного державного реєстру МВС; ведення електронного реєстру підприємств, установ, організацій та інших суб'єктів господарювання, які ведуть оптову та роздрібну торгівлю транспортними засобами та їх складовими частинами, що мають ідентифікаційні номери; ведення реєстру суб'єктів здійснення обов'язкового технічного контролю)» [5, с. 77]. І. В. Слободенюк взагалі асоціює інформаційні послуги в діяльності сервісних центрів МВС України виключно з обліком різних відомостей (ведення реєстру суб'єктів здійснення обов'язкового технічного контролю) [6, с. 97]. У свою чергу, ми не можемо погодитись із цими класифікаціями, адже, на нашу думку, інформаційні послуги сервісних центрів МВС України не обмежуються внесенням даних до різних інформаційних баз, оскільки серед таких послуг є послуги, що передбачають надання споживачам інформації про реєстрацію ТЗ, організаційні аспекти процедур, переліки документів, які необхідно подавати для отримання тієї чи іншої адміністративної послуги, методичні вказівки щодо роботи з різними модулями, інтерактивні мапи місцезнаходження певних установ та організацій тощо. Усе зазначене, з урахуванням того, що перелічені види діяльності мають безумовний інформаційний характер, можна вважати підтвердженням існування різних інформаційних послуг, що надаються сервісними центрами МВС України. При цьому, забігаючи наперед, зазначимо, що переважна більшість інформаційних послуг не потребує персоналізованого звернення громадян, а їх процедура є повністю комп'ютеризованою, виняток становлять лише послуги, що передбачають отримання відомостей з ЄДРТЗ і довідки про відсутність судимості. Хоча останні види послуг і передбачають подання електронної інформації, їх неможливо отримати без особистої участі особи, зокрема для отримання необхідної довідки.

Зважаючи на дуалістичний характер інформаційних послуг сервісних центрів МВС України, для вироблення їх консолідованої системи надалі керуватимемося таким твердженням І. О. Тищенкої: «процедури надання інформаційних послуг в електронній формі не мають індивідуального змісту, адже електронні інформаційні послуги є

особливим видом електронних послуг, які надаються публічною адміністрацією і які спрямовані на задоволення інформаційних потреб широких верств населення шляхом отримання електронної довідкової інформації або відповідних електронних документів» [7, с. 65]. Дійсно, форма та специфіка надання інформаційних послуг в режимі онлайн під час виокремлення загального переліку таких послуг не мають суттєвого значення, тому що не впливають на їх зміст.

Разом із тим для визначення вичерпного переліку інформаційних адміністративних послуг сервісних центрів МВС України необхідно звернутися до Переліку платних послуг, які надаються підрозділами Міністерства внутрішніх справ, Національної поліції та Державної міграційної служби, розміру плати за їх надання, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 4 червня 2007 р. № 795¹, і відомостей про такі послуги, оприлюднених на офіційному веб-сайті сервісного центру МВС України². Зокрема, до згаданих послуг можна віднести такі: 1) перевірка свідоцтва про реєстрацію авто; 2) інтерактивна карта суб'єктів господарювання, які здійснюють оптову або роздрібну торгівлю та оформлення відповідних документів на реалізацію ТЗ та їх складових частин, що мають ідентифікаційні номери; 3) перевірка вартості номерного знаку; 4) перелік документів, що надається юридичною особою для реєстрації / перереєстрації ТЗ; 5) надання інформації про порядок забезпечення закладів, що здійснюють підготовку, перепідготовку та підвищення кваліфікації водіїв ТЗ із доступом до інформаційних ресурсів МВС України (реєстрів, баз даних); 6) керівництво по роботі з модулями «Свідоцтва», «Відомості про теоретичну підготовку», «Відомості про практичну підготовку» та багато інших. Цей перелік містить як електронні послуги, які не потребують персоніфікованого звернення особи, так і ті, що надаються лише за запитом суб'єкта чи особи, яка представляє його інтереси (зокрема, це послуги, пов'язані з наданням відомостей з ЄДРТЗ і отриманням довідки про відсутність судимості), а тому необхідно розглянути останні більш детально.

Розкрити сутність інших інформаційних адміністративних послуг, які надаються в автоматичному режимі на безоплатній основі та не

¹ Про затвердження переліку платних послуг, які надаються підрозділами Міністерства внутрішніх справ, Національної поліції та Державної міграційної служби, і розміру плати за їх надання : Постанова Кабінету Міністрів України від 04.06.2007 № 795 // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/795-2007-п> (дата звернення: 15.09.2021).

² Адміністративні послуги сервісних центрів // Головний сервісний центр МВС України : офіц. сайт URL: <https://hsc.gov.ua/poslugi/poslugi-shhohonadayutsya-servisnimi-tsentram/> (дата звернення: 15.09.2021).

потребують персонального звернення, пропонуємо, об'єднавши ці послуги в групи залежно від характеру відомостей і способу їх отримання.

Першу групу становлять інформаційні послуги, що передбачають самостійний пошук особою інформації за допомогою онлайн-карт. Ця група містить такі інформаційні адміністративні послуги: інтерактивна карта суб'єктів господарювання, які здійснюють оптову або роздрібну торгівлю та оформлення відповідних документів на реалізацію транспортних засобів і їх складових частин, що мають ідентифікаційні номери¹, мапа суб'єктів обов'язкового технічного контролю², мапа центрів спеціального навчання з питань перевезення небезпечних вантажів³ та інтерактивна карта автошкіл⁴.

Друга група об'єднує послуги, що передбачають самостійну перевірку тих чи інших відомостей за допомогою спеціальних опцій на офіційному веб-сайті Головного сервісного центру МВС України. Для цього особі необхідно ввести вихідні дані, на підставі яких автоматично сформулюється відповідь (наприклад, такі послуги, як перевірка вартості номерного знаку⁵ чи свідоцтва про реєстрацію авто⁶), або обрати відповідні категорії, де міститься та чи інша інформація (наприклад, інформація про легальність національного та міжнародного посвідчення водія в різних країнах світу⁷).

¹ Інтерактивна карта суб'єктів господарювання, які здійснюють оптову або роздрібну торгівлю транспортними засобами та їх складовими частинами // Головний сервісний центр МВС України : офіц. сайт. URL: <https://hsc.gov.ua/karta-sub-yektiv-gospodaryuvannya/> (дата звернення: 15.09.2021).

² Мапа суб'єктів ОТК // Головний сервісний центр МВС України : офіц. сайт. URL: <https://hsc.gov.ua/map-otk/> (дата звернення: 15.09.2021).

³ Видача свідоцтва ДОПНВ про підготовку водія (із складанням іспитів) // Головний сервісний центр МВС України : офіц. сайт. URL: <https://hsc.gov.ua/index/poslugi/perevezennya-nebezpechnih-vantazhiv/vidacha-svidotstva-dopnv-pro-pidgotovku-vodiya-ta-svidotstva-pro-pidgotovku-upovnovazhenogo-z-pitan-bezpeki-perevezen-nebezpechnih-vantazhiv-iz-skladannyam-ispitiv/> (дата звернення: 15.09.2021).

⁴ Інтерактивна карта автошкіл // Головний сервісний центр МВС України : офіц. сайт. URL: <https://hsc.gov.ua/index/poslugi/vidachaposvidchennya-vodiya/interaktivna-karta-avtoshkil/> (дата звернення: 15.09.2021).

⁵ Перевірка вартості номерного знаку // Головний сервісний центр МВС України : офіц. сайт. URL: <https://hsc.gov.ua/index/poslugi/nomerni-znaki-vigotovlennya-ta-zberigannya/vartist-nomeriv/> (дата звернення: 15.09.2021).

⁶ Перевірка свідоцтва про реєстрацію ТЗ // Головний сервісний центр МВС України : офіц. сайт. URL: <https://opendata.hsc.gov.ua/check-vehicle-registration-certificate> (дата звернення: 15.09.2021).

⁷ Перелік країн, у яких визнається українське національне посвідчення водія // Головний сервісний центр МВС України : офіц. сайт. URL: <https://hsc.gov.ua/index/poslugi/faq/u-yakih-krayinah-svitu-mozhna>

До наступної групи вважаємо за можливе віднести інформаційні адміністративні послуги, за допомогою яких споживач отримує достовірні інформаційні переліки для отримання інших видів послуг, серед них: перелік документів, що надаються юридичною особою для реєстрації та/або перереєстрації ТЗ¹, перелік питань на іспит з ПДР і онлайн-тренажер з перевірки знань ПДР², перелік автошкіл³, маршрути для перевірки навичок керування транспортними засобами⁴, перелік документів, необхідних для виїзду за кордон⁵, і відомості про міжнародне посвідчення водія⁶.

У четверту групу можна об'єднати інформаційні послуги, які передбачають отримання чіткого уявлення про умови та порядок отримання інших адміністративних послуг сервісних центрів МВС України, доступу до різноманітних модулів, інформаційних ресурсів і систем. До таких послуг пропонуємо віднести такі: надання інформації про порядок забезпечення закладів, що здійснюють підготовку, перепідготовку та підвищення кваліфікації водіїв ТЗ із доступом до

koristuvatisya-natsionalnim-posvidchennyam-vodiya-a-u-yakih-viznayutsyalishe-mizhnarodni-posvidchennya-vodiya/ (дата звернення: 15.09.2021).

¹ Перелік документів, що надається юридичною особою для реєстрації/перереєстрації транспортних засобів // Головний сервісний центр МВС України : офіц. сайт. URL: <https://hsc.gov.ua/index/poslugi/informatsiya-dlya-yuridichnih-osib-torgovelnim-organizatsiyam-avtoshkilam/perelik-dokumentiv-shho-nadayetsya-yuridichnoyu-osoboyu-dlya-reyestratsiyiperereyestratsiyi-tz/> (дата звернення: 15.09.2021).

² Тести ПДР. Підготовка до іспиту в ТЦЦ МВС // Головний сервісний центр МВС України : офіц. сайт. URL: <http://pdr.hsc.gov.ua/test-pdd/uk/> (дата звернення: 15.09.2021).

³ Перелік автошкіл // Головний сервісний центр МВС України : офіц. сайт. URL: <https://hsc.gov.ua/index/poslugi/vidacha-posvidchennya-vodiya/perelik-avtoshkil/> (дата звернення: 15.09.2021).

⁴ Маршрути для перевірки навичок керування транспортними засобами // Головний сервісний центр МВС України : офіц. сайт. URL: <https://hsc.gov.ua/index/poslugi/vidacha-posvidchennya-vodiya/marshruti/> (дата звернення: 15.09.2021).

⁵ Які документи необхідні для виїзду за кордон на транспортному засобі? // Головний сервісний центр МВС України : офіц. сайт. URL: <https://hsc.gov.ua/index/poslugi/vidacha-posvidchennya-vodiya/yaki-dokumenti-neobhidni-dlya-viyizdu-za-kordon-na-transportnomu-zasobi/> (дата звернення: 15.09.2021).

⁶ Перелік країн, у яких визнається українське національне посвідчення водія // Головний сервісний центр МВС України : офіц. сайт. URL: <https://hsc.gov.ua/index/poslugi/faq/u-yakih-krayinah-svitu-mozhna-koristuvatisyanatsionalnim-posvidchennyam-vodiya-a-u-yakih-viznayutsyalishe-mizhnarodni-posvidchennya-vodiya/> (дата звернення: 15.09.2021).

інформаційних ресурсів МВС України (реєстрів, баз даних)¹; надання відомостей про базовий навчально-методичний центр спеціальної підготовки та підвищення кваліфікації викладачів центрів спеціального навчання², керівництво по роботі з модулями «Свідоцтва», «Відомості про теоретичну підготовку», «Відомості про практичну підготовку»³, керівництво про те, як стати водієм⁴, надання повноважень на проведення перевірки цистерн⁵ і порядок доступу до НАІС⁶.

Множинність інформаційних послуг і відмінність у процедурі їх надання обумовлюють необхідність класифікації цих процедур, зокрема з метою виявлення їх принципів особливостей і здійснення систематизації. У свою чергу, для здійснення будь-якої класифікації необхідно визначити критерії розрізнення цих інформаційних адміністративних послуг, серед них ми пропонуємо такі:

1) залежно від суб'єкта надання їх можна поділити на такі, що надаються: а) територіальними сервісними центрами МВС України (видача фізичним особам довідок про притягнення до кримінальної

¹ Про порядок забезпечення закладів, що здійснюють підготовку, перепідготовку та підвищення кваліфікації водіїв транспортних засобів доступом до інформаційних ресурсів ЄДР МВС // Головний сервісний центр МВС України : офіц. сайт. URL: <https://hsc.gov.ua/index/poslugi/informatsiya-dlya-yuridichnih-osib-torgovelnim-organizatsiyam-avtoshkalam/pravo-dostupu-do-informatsijnoi-pidsistemi-arm-avtoshkola-yedr-tz/> (дата звернення: 15.09.2021).

² Про визначення базового навчально-методичного центру спеціальної підготовки та підвищення кваліфікації викладачів центрів спеціального навчання // Головний сервісний центр МВС України : офіц. сайт. URL: <https://hsc.gov.ua/index/poslugi/perevezennya-nebezpechnih-vantazhiv/proviznachennya-bazovogo-navchalno-metodichnogo-tsentru-spetsialnoi-pidgotovki-ta-pidvishhennya-kvalifikatsiyi-vikladachiv-tsentriv-spetsialnogo-navchannya/> (дата звернення: 15.09.2021).

³ Комп'ютерна програма «Автоматизоване робоче місце «ДАІ Автошкола» (КП «АРМ «ДАІ Автошкола») // Головний сервісний центр МВС України : офіц. сайт. URL: https://hsc.gov.ua/wp-content/uploads/2019/11/Kerivnitstvo_po_roboti_z_modulem_Svidotstva-.pdf (дата звернення: 15.09.2021).

⁴ Як отримати посвідчення водія вперше // Головний сервісний центр МВС України : офіц. сайт. URL: <https://hsc.gov.ua/prava/> (дата звернення: 15.09.2021).

⁵ Надання повноважень на проведення перевірки цистерн // Головний сервісний центр МВС України : офіц. сайт. URL: <https://hsc.gov.ua/index/poslugi/perevezennya-nebezpechnih-vantazhiv/nadannya-povnovazhen-na-provedennya-perevirki-tsistern/> (дата звернення: 15.09.2021).

⁶ Порядок надання безпосереднього доступу до Єдиного державного реєстру транспортних засобів зовнішніх користувачів // Головний сервісний центр МВС України : офіц. сайт. URL: <https://hsc.gov.ua/index/poslugi/14419-2/poryadok-dostupu-do-nais/> (дата звернення: 15.09.2021).

відповідальності, відсутність (наявність) судимості або обмежень, передбачених кримінально-процесуальним законодавством України); б) регіональними сервісними центрами МВС України (надання відомостей з ЄДРТЗ); в) Головним сервісним центром МВС України (всі інші інформаційні послуги, які надаються через офіційний веб-сайт Головного сервісного центру МВС України);

2) *за способом надання інформації* – ті, що надаються: а) в електронній формі чи за особистим зверненням особи до сервісного центру МВС України (надання відомостей з ЄДРТЗ, видача фізичним особам довідок про притягнення до кримінальної відповідальності, відсутність (наявність) судимості або обмежень, передбачених кримінально-процесуальним законодавством України); б) виключно в електронній формі (всі інші інформаційні послуги, які надаються неперсоніфіковано в онлайн-режимі);

3) *залежно від необхідності оплати*: а) оплатні (надання відомостей з ЄДРТЗ у разі пошуку за ідентифікаційним номером ТЗ); б) безоплатні (інші адміністративні послуги, а також надання відомостей з ЄДРТЗ, що здійснюються за всіма критеріями пошуку, крім ідентифікаційного номеру ТЗ);

4) *залежно від наявності процедури інформаційні послуги* поділяються на такі, що: а) передбачають наявність конкретної процедури, що складається з різних стадій (надання відомостей з ЄДРТЗ, видача фізичним особам довідок про притягнення до кримінальної відповідальності, відсутність (наявність) судимості або обмежень, передбачених кримінально-процесуальним законодавством України); б) здійснюються автоматично без будь-якої процедури (всі інші інформаційні послуги);

5) *за визначенням кола споживачів* – такі, що надаються: а) персоніфіковано (надання відомостей з ЄДРТЗ, видача фізичним особам довідок про притягнення до кримінальної відповідальності, відсутність (наявність) судимості або обмежень, передбачених кримінально-процесуальним законодавством України); б) неперсоніфіковано (інші інформаційні послуги);

б) *залежно від можливості відмови в наданні цього виду адміністративних послуг*: а) інформаційні послуги, в наданні яких може бути відмовлено (надання відомостей з ЄДРТЗ, видача фізичним особам довідок про притягнення до кримінальної відповідальності, відсутність (наявність) судимості або обмежень, передбачених кримінально-процесуальним законодавством України); б) не передбачають ухвалення рішення про відмову в наданні інформаційних послуг (інші інформаційні послуги);

7) *за змістом інформаційні послуги* можуть бути поділені на ті, що стосуються: а) реєстрації, експлуатації та реалізації ТЗ і його складових

частин (перевірка свідоцтва про реєстрацію авто чи вартості номерного знаку, надання відомостей з ЄДРТЗ; перелік документів, що надається юридичною особою для реєстрації/перереєстрації ТЗ; інтерактивна карта суб'єктів господарювання, які здійснюють оптову або роздрібну торгівлю та оформлення відповідних документів на реалізацію ТЗ та їх складових частин, що мають ідентифікаційні номери; мапа суб'єктів обов'язкового технічного контролю і надання повноважень на проведення перевірки цистерн); б) проходження навчання для отримання навичок керування ТЗ (мапа центрів спеціального навчання з питань перевезення небезпечних вантажів, відомості про базовий навчально-методичний центр спеціальної підготовки та підвищення кваліфікації викладачів центрів спеціального навчання, керівництво про те, як стати водієм; онлайн-тренажер перевірки знань ПДР, перелік питань на іспит з ПДР, перелік автошкіл, інтерактивна карта автошкіл, маршрути для перевірки навичок керування ТЗ і керівництво по роботі з модулями «Свідоцтва», «Відомості про теоретичну підготовку» та «Відомості про практичну підготовку»); в) отримання посвідчення водія міжнародного зразка (перелік документів, необхідних для виїзду за кордон, інформація про дію національного та міжнародного посвідчення водія в різних країнах світу, повідомлення про міжнародне посвідчення водія); г) надання відомостей з інформаційних ресурсів МВС України (надання інформації про порядок забезпечення закладів, що здійснюють підготовку, перепідготовку та підвищення кваліфікації водіїв транспортних засобів із доступом до інформаційних ресурсів МВС України (реєстрів, баз даних), порядок доступу до НАІС, видача фізичним особам довідок про притягнення до кримінальної відповідальності, відсутність (наявність) судимості або обмежень, передбачених кримінально-процесуальним законодавством України).

Висновки

Підсумовуючи вищевикладене, можемо виокремити специфічні ознаки інформаційних адміністративних послуг сервісних центрів МВС України, що суттєво відрізняють їх від інших видів (дозвільних і реєстраційних) послуг, зокрема можуть надаватись як персоніфіковано, так і неперсоніфіковано, переважна більшість інформаційних послуг надається в електронній формі та не потребує особистого звернення особи до сервісних центрів МВС України, майже всі інформаційні послуги надаються на безоплатній основі, більшість інформаційних послуг не передбачає процедур, оскільки вони надаються автоматично в онлайн-режимі; відносна обмеженість сфер надання інформаційних адміністративних послуг, які зводяться до реєстрації, експлуатації, зокрема отримання навичок водія, свідоцтва про

право керування ТЗ міжнародного зразка, та реалізації ТЗ, а також надання відомостей з інформаційних ресурсів МВС України.

Підбиваючи підсумки дослідження процедури надання інформаційних адміністративних послуг сервісних центрів МВС України, окрему увагу слід приділити положенням Переліку платних послуг, які надаються підрозділами Міністерства внутрішніх справ, Національної поліції та Державної міграційної служби, і розміру плати за їх надання, затвердженою Постановою Кабінету Міністрів України від 4 червня 2007 р. № 795¹, зокрема щодо тих послуг, що надаються сервісними центрами МВС України, адже наявний перелік, як ми наголошували вище, є неактуальним ані з боку вичерпності та назв окремих адміністративних послуг, ані з боку суб'єктів їх надання. По-перше, не всі адміністративні послуги сервісних центрів МВС України закріплено в цьому переліку – йдеться про оформлення дозволу на видачу документів, транзитних номерних знаків, пов'язаних із придбанням або реалізацією ТЗ та кузовів (рам), видачу міжнародного посвідчення (на право керування ТЗ). По-друге, в зазначеному нормативно-правовому акті вказано неактуальні назви адміністративних послуг, наприклад назва послуги «Надання відомостей з Єдиного державного реєстру Міністерства внутрішніх справ»² (п. 39-1) не відповідає сучасним реаліям, адже такого реєстру вже не існує, замість нього функціонує ЄДРТЗ, а отже, послуга має називатись «Надання відомостей з Єдиного державного реєстру транспортних засобів». По-третє, законодавець визначає лише територіальні органи з надання сервісних послуг МВС, тоді як сервісні послуги надають Головний, регіональні та територіальні сервісні центри МВС, що само по собі сприяє ускладненню співвідношення конкретної адміністративної послуги та суб'єкта, який її надає. Розв'язати окреслені законодавчі проблеми і неточності, на нашу думку, можна за умови зміни назви пунктів 11–24 і власне змісту самих пунктів та виключення пунктів 37–39-3 з указанного Положення.

Список бібліографічних посилань: 1. Бурило Ю. П. Види господарських інформаційних відносин. *Інформація і право*. 2013. № 1 (7). С. 35–44. 2. Санникова А. В. Услуги в гражданском праве : монография. М. : Волгс Клувер, 2006. 160 с. 3. Дудка А. І. Економічні передумови розвитку інформаційних послуг України. *Управління розвитком*. 2014.

¹ Про затвердження переліку платних послуг, які надаються підрозділами Міністерства внутрішніх справ, Національної поліції та Державної міграційної служби, і розміру плати за їх надання : Постанова Кабінету Міністрів України від 04.06.2007 № 795 // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/795-2007-п> (дата звернення: 15.09.2021).

² Там само.

№ 1. С. 69–72. **4.** Фуглевич К. А. Адміністративні послуги: поняття, види, процедурне регулювання : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Одеса, 2015. 23 с. **5.** Мозговий О. О. Сучасні підходи щодо дослідження адміністративних послуг в діяльності сервісних центрів МВС України. *Jurnalul Juridic National: Teorie și Practică*. 2018. № 5 (33). С. 77–79. **6.** Слободенюк І. В. Адміністративні послуги в діяльності сервісних центрів МВС України: поняття, види та класифікація. *Держава та регіони. Серія: Право*. 2020. № 3 (69). С. 93–98. **7.** Тищенко І. О. Електронні послуги у діяльності публічної адміністрації України : монографія. Дніпро : Дніпропетровськ. держ. ун-т внутр. справ, 2017. 156 с.

Надійшла до редколегії 18.09.2021

Dzhafarova O. V., Kniaziuk O. H. Modern View on Information Services Provided by Service Centers of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine

Procedures for the implementation of information services provided by service centers of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine have been studied. The analysis of doctrinal provisions allowed us to conclude about the multiplicity of information services and differences in the procedure for their provision, which necessitated the classification of these procedures in order to identify their fundamental features, namely: depending on the subject of provision; according to the method of providing information; depending on the need for payment; depending on the availability of the information service procedure; according to the definition of the range of consumers; depending on the possibility of refusing to provide this type of administrative services; according to the content of the information service.

The authors have singled out specific features of information services provided by service centers of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine, which significantly distinguish them from other types (permit and registration) services, in particular: can be provided both personalized and non-personalized; the vast majority of information services are provided in electronic form and do not require a personal application to the service centers of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine; almost all information services are provided free of charge; most information services do not have procedures because they are provided automatically online; relative limitation of the scope of information administrative services that are reduced to: registration, operation, including driver skills, certificates of international standard providing the right to drive a vehicle, and the sale of a vehicle, as well as providing information from the information resources of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine.

The authors have offered to amend the current legislation in terms of improving the procedure for the implementation of information services provided by service centers of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine.

Key words: administrative services, information services, procedures, Service Centers of the Ministry of Internal Affairs, traffic safety, transport facilities.

